

“Incloc Whitman a la novel·la per contrast amb l'Amèrica actual”

Michael Cunningham (Cincinnati, Ohio, 1955), famós per l'adaptació cinematogràfica del seu llibre *Les hores* (Edicions 62), ha visitat Barcelona per promoure la traducció de la seva darrera novel·la, *Dies memorables* (Edicions 62).

—Si a *Les hores*, l'obra i la vida de Virginia Woolf hi tenia un paper destacat, aquí el referent, Walt Whitman, és més subtil. Podríeu comentar l'ús que hi feu de Whitman?

—*Les hores* era un llibre sobre Virginia Woolf, sobretot. Aquest no havia pensat de fer-lo sobre Whitman, ni sobre cap figura del passat. Però quan començava a escriure'l, i sabent que seria una crònica de 300 anys de la història dels Estats Units, la majoria de la qual es desenvolupa en unes èpoques molt fosques i difícils, en què els pobres són explotats i la gent viu amb por al terrorisme, vaig tenir la sensació que seria important incloure'l, ja que va escriure el gran poema èpic i nacional, i ho va fer relativament d'hora en la història del país, quan es creia que els Estats Units es convertirien en una nació gran i benestant. I vaig pensar que seria bo incloure el seu esperit.

—Per què?

—Primer, per contrast entre la seva Amèrica i la que existeix ara, i després, com a expressió de la capacitat humana cap a l'esperança, en les pitjors situacions d'un país.

—Des de fora es pot pensar que, sigui per decisió pròpia o per pressió de l'editorial, heu repetit, poc o molt disfressada, la fórmula de *Les hores*, de contrast entre una figura literària i els personatges de ficció. De fet, la contracoberta comença dient que seguïu el mateix plantejament narratiu utilitzat a *Les hores*, però ara amb Walt Whitman com a referent.

—No, en absolut. Tu escrius el llibre que tens ganes d'escriure i cada cop intentes escriure un llibre diferent. D'altra banda, jo no em fiaria d'un escriptor que no tingui uns temes persistents. Tot i evolucionar amb el temps, Txèkhov va escriure sempre sobre la mateixa classe de gent i ningú no li va dir que va ser per pressions editorials.

—No us preocupa el que pugui dir la gent?

—No ho pots fer. Sempre hi haurà gent que trobarà que et

Michael Cunningham, autor de *Les hores*, promou ara la seva nova novel·la, *Dies memorables*, també traduïda per Eds. 62.

repeteixes encara que el llibre sigui diferent del tot, i d'altres que criticaran que no siguis el d'abans.

—Les tres parts del llibre corresponen a tres èpoques diferents, sempre a Nova York, però l'època i el lloc estan inicialment indeterminats, així com alguns dels referents habituals a les novel·les. No li demaneu massa al lector, en fer-lo seguir el relat sense la informació que molts escriptors consideren imprescindible?

—Penso que qualsevol llibre mínimament bo requereix un esforç del lector.

—He observat que heu esmolat el vostre estil.

—Sí. Ho he fet perquè volia retre un homenatge als gèneres i els gèneres són més directes.

—Què tenen en comú les tres històries?

—Que són tres peces d'un tot. Són tres personatges que busquen allò que necessiten.

—Les vau concebre totes tres de

cop, o en conjunt?

—No. Una em va portar a l'altra, amb el mateix ordre. La següent es construeix a partir del final de l'anterior.

—El fet que, amb *Les hores*, hàgheu descobert que un llibre vostre pot ser adaptat al cinema amb èxit us fa pensar en una possible adaptació al cinema ara mentre l'escriviu, i per tant, us fa traduir mentalment les escenes en escenes cinematogràfiques?

—No, gens ni mica. Si tens un èxit així no t'has de plantejar mai la següent novel·la com l'argument o la base d'una pel·lícula. Quan vaig escriure *Les hores* ningú no va pensar inicialment que se'n podia fer una pel·lícula ni ningú no va pensar, després, que seria un èxit. Això t'ensenya que no pots preveure res i el que cal fer sempre és el que penses fer.

—La tercera part transcorre en el futur i hi apareix un androide. Per què heu optat per elements fantàstics?

—L'element fantàstic està implícit quan penses en el futur.

—Però no sempre.

—No?

—1984, d'Orwell, o *Faranheit 451*, de Bradbury.

—Doncs deu haver estat la pressió del meu editor perquè els lectors alienígenes em llegeixin.

Lluís Bonada